

# OPPIMIS- JA OPETUSPROSESSIN KUVAUS

Opintojakso: **Munuaispotilaan hoitotyö 3 - 5 ov**

Lisätietoja : [riitta.tiilikainen@tampere.fi](mailto:riitta.tiilikainen@tampere.fi)  
[tarja.h.jarvinen@pshp.fi](mailto:tarja.h.jarvinen@pshp.fi)

## Yleistä

Projektin lopputuotoksena on:

- Monipuolinen www-sivusto, jossa on helposti hoitotyön asiantuntijoiden saavutettava tietopankki. Sivusto on tarkoitettu hoitotyön opiskelijoiden, hoitotyön asiantuntijoiden ja myös potilaiden ja läheisten tiedonlähteeksi. Olemme rajanneet verkkosivuston käsittelemään kroonista munuaisten vajaatoimintaa sairastavan potilaan hoitotyötä. Moniammatillisessa projektityöryhmässä suunnitellaan sivuston päivitys ja ylläpitovastuuta.
- Varsinainen oppimisympäristö, jossa ovat opiskelijan ohjeet, opettajan ohjeet, oppimispolkujen kuvaukset, oppimistehtävät ja arviointi. Oppimisympäristö palvelee organisoidun koulutuksen (perusopetus, täydennyskoulutus toisella asteella ja ammattikorkeakoulussa) tarpeita sekä hoitohenkilöstön perehdyttämistä.

## Oppimisympäristön käyttäjärühmät:

Tuotettu oppimateriaali soveltuu käytettäväksi lähihoitajien ammattitutkintokoulutuksessa sairaanhoidon- ja huolenpidon koulutusohjelmassa ja vanhustyön koulutusohjelmassa. Oppimisympäristöä voidaan käyttää myös ammattikorkeakouluissa sairaanhoitajien ammattiopinnoissa ja vaihtoehtoisissa ammattiopinnoissa (sisätautien ja kirurginen hoitotyö) sekä ammatillisissa erikoistumisopinnoissa. Lisäksi oppimisympäristö soveltuu hoitotyöntekijöiden perehdyttämiseen perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa. Oppimisympäristöä voidaan hyödyntää myös potilaiden ja läheisten ohjaamisessa.

## Pedagoginen näkökulma:

Munuaispotilaan hoitotyön virtuaalinen oppimisympäristö perustuu konstruktiviseen ja kokemukselliseen tieto- ja oppimiskäsitykseen. Konstruktivistisen tiedon käsityksen mukaan tietoa ei voi opettaa, vaan sen täytyy rakentua oppijassa itsessään. Ihminen luo ja rakentaa todellisuutta sekä antaa sille samalla mielen. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan munuaispotilaan hoitotyön oppiminen on prosessi, jossa oppija soveltaa aikaisempia kokemuksia ja muodostaa uusia kokemusten tulkintoja eli merkityksiä. Käytännön hoitotyön tilanteissa oppimisessa korostuu reflektio, kokemuksellisuus ja oppiminen osana toimintaa ja elävää elämää. Munuaispotilaan hoitotyön oppiminen on aktiivinen tiedonhankinnan, valikoinnin, jäsentämisen ja tiedon luomisen prosessi. Oppiminen on aina tilanne - ja kontekstisidonnaista (situated) ja siinä korostuu sosiaalinen

vuorovaikutus. Yhteistoiminnallinen oppiminen tarkoittaa hoitotyönopiskelijan valmiutta rikastavaan vuorovaikutukseen toisten oppijoiden, opettajan ja oppimisympäristön kanssa. Yhteistoiminnallisuus oppimisessa kehittää oppijan itseohjautuvuutta ja vastuunottoa omasta ammatillisesta kehitymisestään munuaispotilaan hoitotyön asiantuntijaksi.

## Kehittämistyön tavoite

- edistää terveysalan opiskelijoiden, työelämän toimijoiden ja potilaiden tietoverkko-oppimisessa tarvittavia taitoja
- edistää opiskelijoiden tiedonhankintavalmiuksia, tiedon käsittelyä ja soveltamista
- lisätä oppimisen mielekkyyttä ja opiskelumotivaatiota
- luoda uudenlaisia yhteistyömuotoja sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten ja työelämän välille
- kehittää munuaispotilaan näyttöön perustuvaa hoitotyötä

## OPISKELIJOIDEN OPPIMISELLE ASETETUT TAVOITTEET

### Opiskelija:

- hahmottaa munuaispotilaan hoitotyön kokonaisuuden ja sen erityispiirteet hoitopolun eri vaiheissa.
- perehtyy munuaistauteihin sairautena ja syventää tietoaan eri hoitomuodoista
- saa valmiuksia munuaispotilaan elintoimintojen ja potilaan yksilöllisten sairauden aiheuttamien muutosten tarkkailuun
- ymmärtää munuaistautien aiheuttamien terveydentilan muutosten yksilölliset merkitykset potilaan ja hänen perheensä elämäntilanteessa
- saa valmiuksia auttaa, tukea ja ohjata munuaispotilasta ja hänen läheisiään terveyden ja hyvän olon saavuttamisessa ja edistämisessä
- syventää tietoaan munuaistautien ehkäisystä
- perehtyy munuaispotilaan hoitotyön uusimpiin tutkimuksiin

Käytetty oppimisalusta : Moodle

Opetus- ja oppimisprosessin toteutus ja tuotokset:

### **Käytetty ja tuotettu materiaali**

Hankkeessa tuotettiin verkkoon Munuaispotilaan hoitotyön-sivusto, joka sisältää aineistopankin ja pääsyn Moodle- alustalle. Aineistopankista hoitotyön opiskelijat ja hoitotyöntekijät löytävät vastauksia kysymyksiinsä.

Tämä aineistopankki sisältää uusimman tietouden munuaispotilaan hoidosta sekä lähdeluettelon. **Tämän sivuston materiaali on suunniteltu niin, että voit valita materiaalista ne osat, jotka sopivat parhaiten omaan opetukseesi, joko osana lähi- tai etäopetusta tai kokonaan verkkokurssina. Koska suomenkielistä lähdeaineistoa on niukasti saatavilla, tieto on koottu pääosin kirjaamalla ylös työelämän toimijoiden hiljaista tietoa.** Tietoa on koottu myös kirjallisuuslähteistä, kansainvälisiltä nettisivustoilta. Sivustoa on täydennetty linkeillä, havainnollistavilla kuvilla ja animaatiolla. Moodle- oppimisympäristön sisälle on laadittu on yksilö- ja ryhmätehtäviä, jotka ohjaavat opiskelijoiden oppimista tavoitteiden suuntaan. Nämä oppimistehtävät löytyvät verkkosivuston aloitussivulta, ryhmiteltynä munuaispotilaan hoitopolun teemojen mukaan.

### **Miten opiskelijoitten oppimisen prosessi rakentuu verkossa / muuten?**

Munuaispotilaan hoitotyön-verkkokurssi on suunniteltu kokonaisuudeksi, joka sisältää lähi- ja etäopiskelua ja niiden ohjaamista.

Tervetuloa -sivu laadittiin herättämään mielenkiintoa aiheeseen. Ajatuksena oli, että opiskelijat motivoituvat tiedostamalla ristiriidan omien tietojensa ja taitojensa sekä työssä tarvittavien munuaispotilaan hoitotaitojen välillä. Tällaisen mielenkiinnon herättyä opittavaan ainekseen opiskelijat lähtevät etsimään tietoa kyetäkseen valitsemaan erilaisia hoitotyön auttamismenetelmiä potilaansa tarpeisiin vastaamiseksi.

Orientaatioperustan synnyttyä opiskelija hahmottaa miten lähtee ratkaisua etsimään. Tässä heillä on tukenaan materiaalin lähdeluetteloon etsityt lähteet.

### **Opettajan toiminta oppimisprosessin ohjaajana**

Opettaja toimii oppimisen ohjaajana. Kurssin toteutuksessa on keskeistä opiskelijoiden Moodle-käytön opastus ja huolellinen aikataulujen suunnittelu opiskelijoiden kanssa kurssikalenterin avulla.

Lähijaksojen aikana opettaja ohjaa pienryhmiä konkreettisesti, virittää opiskelijoita itsearviointiin ja antaa palautetta valmistuneista oppimistehtävistä. Oppimistehtäviä opettaja voi suunnitella sopivaksi oman opetuskokonaisuuden laajuuteen ja opiskelijaryhmän valmiustasoon nähden.

## **Kurssin resurssointi**

Verkkokurssin opetus resurssoidaan kuten lähiopetus, jos opiskelijoita osallistuu kurssille vähintään 16. Jos opiskelijoita osallistuu verkkokurssille vähemmän, voidaan opettajan resurssia pienentää jonkin verran. Verkoston kesken sovitaan sivuston päivitykseen ja sisällön ylläpitoon liittyvistä asioista.

## **Verkostoituminen**

Munuaispotilaan hoitotyön sivuston laadinta vuonna 2005 aloitettiin yhteistyöverkoston perustamisella. Verkostoon kuuluu Tampereen terveydenhuolto-oppilaitos, Tampereen yliopistollisen sairaalan nefrologinen työyhteisö, Pirkanmaan ammattikorkeakoulu, Suomen munuaistautialan sairaanhoitohenkilöstö – MUSA ry, Munuais- ja siirtopotilaiden liitto ry, Pirkanmaan Munuais- ja siirtopotilaat ry sekä muutamia munuaispotilaan hoitoon liittyviä hoitovälineistöä ja lääkkeitä tuottavia yrityksiä. Projektiryhmään ovat kuuluneet lehtori Riitta Tiilikainen (TAOT), munuaispotilaan hoitotyön asiantuntijasairaanhoitaja, Tarja Järvinen (PSHP) munuaispotilaan hoitotyön asiantuntijasairaanhoitaja Erja Laine – Rautanen, munuaispotilaan hoitotyön asiantuntijasairaanhoitaja, datanomi Sirpa Oksanen ja lehtori Helena Vesaluoma (PIRAMK).

Hanke on omaleimainen edistäen merkittävästi uusi yhteistyömuotoja toisen asteen koulutuksen, ammattikorkeakoulun ja työelämän välillä, jossa työssäoppiminen toteutetaan. Tämän lisäksi omaleimaisuutta hankkeessa on tiivis yhteistyö hoitotyön erityisalan substanssijärjestöjen, potilasjärjestöjen ja hoitovälineyritysten kanssa.

Hankkeen tarpeellisuus on tunnustettu kansallisesti ja kansainvälisesti. Euroopan Munuaisalan Sairaanhoitajien järjestön (European Dialysis and Transplant Nurses Association) toimintasuunnitelman (2005- 2007) mukaan yksi munuaispotilaan hoitotyön koulutuksen kehittämisen painopistealue Euroopassa on kehittää virtuaalisia oppimisympäristöjä, jotka mahdollistavat monimuoto-opiskelun ja kansallisen ja kansainvälisen verkostoitumisen asiantuntijatiedon ylläpidossa. Tämän projektin vastuuhenkilöillä on ollut vuosien ajan tiivis yhteistyö EDTNA/ERCA:n koulutusyksikköön. Tarkoituksena on jatkossa virtuaalisen oppimisympäristön kansainvälisten yhteyksien laajentaminen ja verkottuminen EDTNA/ERCA:n kautta.

## **Arviointi:**

**Millaista palautetta oppijat, opettajat, työelämän edustajat ja muut sidosryhmät ovat antaneet kokeilutoiminnasta, sen tuloksista ja vaikutuksista.**

Verkkosivujen testaus on toteutettu lokakuussa 2007. Testausryhminä ovat olleet Tampereen terveydenhuolto-oppilaitoksen sairaanhoidon- ja huolenpidon osaamisalan kaksi opiskelijaryhmää, yhteensä 47 opiskelijaa. Sivustoon tehtiin teknisiä muutoksia jo suullisen palautteen perusteella lähiopetustilanteiden jälkeen. Kyselyyn vastasi 28 lähihoitaja opiskelijaa. Testaajat vastasivat kyselyyn E-lomakkeella verkkokyselyinä. Lisäksi palautetta ovat antaneet koko projektin ajan PSHP:n nefrologisen hoitoyhteisön sairaanhoitajat.

Tulosten mukaan oppimisympäristö koettiin hyvin jäsennehtynä, ajankohtaisena sekä vaikeusasteeltaan sopivana ja käytännönläheisenä. Moodle oppimisympäristön käytössä ja teknisessä toteutuksessa koettiin vielä olevan keskeneräisyyttä. Opiskelijoille oppimisympäristö oli täysin vieras. Opiskelijat kokivat, että he eivät saaneet riittävä perehdytystä verkko-oppimiseen.

Oppimateriaali koettiin havainnollisena ja erityisesti kuvasarjat ja animaatiot edistivät oppimista. Muutama opiskelija koki tietoperustan olevan liian pikkutarkka ja vaativa lähihoitajien koulutukseen. Oppimateriaalin hyödynnettävyys työelämässä koettiin erittäin hyvänä.

Verkkosivuston ulkoasussa käytetty tekstityyppi, palstojen asettelu ja tekstin luettavuus koettiin hyvänä. Kuvia on riittävästi ja niiden laatu ja latautuminen koettiin erinomaisena. Linkit koettiin hyvinä ja niiden määrää pidettiin sopivana.

Oppimistehtävät koettiin kiinnostavina ja motivoivina. Ryhmätehtävät koettiin melko vaikeina ja ajanpuutteen vuoksi niiden tekeminen koettiin vaativana. Oppimistehtävien tekemisessä kyettiin hyödyntämään aiemmin opittua. Keskustelufoorumia opiskelijat käyttivät vähän. Yksilöllisten oppimistehtävien määrää ja ohjeistusta pidettiin jokseenkin sopivana ja selkeänä. Tehtävien potilasesimerkit ja kysymykset koettiin oppimista tukevinä. Opiskelijat totesivat, että pitivät tehtävistä, koska niitä tehdessä ja niihin vastauksia etsiessä oppii hyvin tehokkaasti.

### **Yhteenvetoa arvioinnista:**

Kokonaisuudessaan munuaispotilaan hoitotyön opiskelu Moodle- oppimisympäristössä näyttää pedagogisesti toteuttamiskelpoiselta. Sekä työelämän edustajat että opiskelijat kokivat palautteiden mukaan oppimisympäristön laadultaan hyvänä. Oppija pystyy helposti työskentelemään opittavan hoitotyön ilmiön parissa ja innostuu sen sisällöllisistä ja toiminnallisista mahdollisuuksista. Projektiryhmä teki tarkennuksia palautteiden pohjalta verkkosivuston teknisiin ongelmiin, oppimistehtävien ohjeistukseen ja sisältöön.